

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 43Co/65/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6618202970
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Jamrišková, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6618202970.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Jamriškovej PhD., členiek senátu JUDr. Drahomíry Dibdiakovej a Mgr. Miriam Kamenskej v právnej veci žalobcu Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951 proti žalovanému Z. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: E. II. XXX/XX, XXX XX G. o zaplatenie 10.027,94 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti druhej a tretej výrokovej vete rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 5Csp/130/2018-122 zo dňa 3. mája 2019 takto

rozhodol:

I. Rozhodnutie Okresného súdu Lučenec č. k. 5Csp/130/2018-122 zo dňa 3. mája 2019 v druhej výrokovej vete m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 3.434,07 Eur a zmluvný úrok 9,29 % ročne z nezaplatenej istiny 10.027,94 Eur od 01.05.2018 do zaplatenia, úrok z omeškania zo sumy 3.073,32 vo výške 5 % ročne od 01.05.2018 do zaplatenia a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov 318,59 Eur od 01.05.2018 do zaplatenia, všetko v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Rozhodnutie Okresného súdu Lučenec č. k. 5Csp/130/2018-122 zo dňa 3. mája 2019 v tretej výrokovej vete m e n í tak, že žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

III. Žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd zaviazal prvou výrovkovou vetou napadnutého rozhodnutia žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 6.953,68 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 6953,68 Eur od 01.05.2018 do zaplatenia. Druhou výrovkovou vetou žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 38,68 %.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 10.027,94 Eur spolu s úrokom v sume 318,59 Eur, úrokmi z omeškania vo výške 4,66 Eur, úrokom vo výške 9,29 % ročne z nezaplatenej istiny vo výške 10027,94 Eur od 01.05.2018 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5,00 % ročne z nezaplatenej istiny 10.027,94 Eur od 01.05.2018 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5,00 % ročne z nezaplatených úrokov 318,59 Eur od 01.05.2018 do zaplatenia a nezaplatených poplatkov za poistenie vo výške 37,50 Eur.

3. Okresný súd uviedol, že žalobca odôvodnil žalobu tým, že dňa 02.06.2015 uzatvoril právny predchodca žalobcu Sberbank Slovensko, a.s. so žalovaným Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 0000000000621865 (ďalej len „Zmluva“), na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému peňažné prostriedky vo výške 12500,-Eur. Poskytnutý úver a úroky sa žalovaný zaviazal splácať v pravidelných

mesačných anuitných splátkach a celý úver aj s príslušenstvom bol žalovaný povinný splatiť do 25.06.2024. Po vyčerpaní úveru žalovaný porušil svoje zmluvné povinnosti keď prestal uhrádzať jednotlivé splátky riadne a včas. Žalobca preto rozhodol o predčasnej splatnosti úveru dňa 30.04.2018.

4. Okresný súd uviedol, že žalovaný bol prítomný na pojednávaní, na ktorom priznal, že si uvedomuje momentálnu situáciu. Nepopieral, že si úver vzal, ako ani výšku poskytnutého úveru. Momentálne podľa jeho slov je v zlej finančnej situácii, vykonávajú sa mu zrážky zo mzdy, pričom na preukázanie svojho tvrdenia predložil súdu výplatnú pásku za mesiac marec 2019, z ktorej vyplynulo, že z príjmu 1.281,80 Eur mesačne sa mu vykonávajú zrážky v sume 987,70 Eur. Na otázku okresného súdu ohľadom „Pristúpenia k poisteniu schopnosti splácať úver č. 621 865“, či k jeho podpisu došlo na jeho požiadanie, alebo ho musel podpísať z dôvodu aby mu úver bol poskytnutý, žalovaný odpovedal, že musel ho podpísať inak by úver nebol dostal.

5. Okresný súd rozhodnutie odôvodnil tým, že v predmetnej zmluve bola uvedená RPMN (bez poistenia) vo výške 11,53 %, pričom podľa prepočtu má byť správne uvedená sadzba 10,02 %. Výpočet RPMN realizoval okresný súd prostredníctvom kalkulačky ekonomika.sme.sk/kalkulacky/spotrebiteľsky-uver-rpmn. Okresný súd pri tomto výpočte vychádzal z výšky úveru 12.500 Eur, výšky splátky úveru 173,21 Eur pri ich počte 108. Splátky žalovaného s poistením, ako vyplýva z tabuľky prehľadu splácania - do predčasného zosplatenia doloženej žalobcom predstavujú sumu 185,71 Eur, pričom celkové náklady spojené s úverom týmto pádom nepredstavujú sumu uvedenú v zmluve 18.706,68 Eur, ale 20.056,68 Eur (rozdiel 1350 Eur). V tomto prípade výška RPMN je 12,03 %. Z daného vyplýva, že v zmluve je nesprávne uvedená RPMN v neprospech spotrebiteľa, čo má podľa § 11 ods. 1 písm. d) zákona o spotrebiteľských úveroch (ďalej aj ZSU) účinného v čase uzavretia zmluvy za následok, že tento úver je bezúročný a bez poplatkov, a to od počiatku.

6. Okresný súd uviedol, že žalobca do výpočtu nezarátal poplatok za poistenie ako doplnkovú službu. Zo samotného formulára úverovej zmluvy ako ani z listiny označenej ako „Pristúpenie k poisteniu schopnosti splácať spotrebný úver č. 621 865, nevyplýva, že sa jedná o dobrovoľnú službu, ktorá nemá byť súčasťou RPMN. V súvislosti so zarátaním poplatku za poistenie do výpočtu RPMN odkázal na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/98/2017 zo dňa 25.04.2017.

7. Podľa názoru súdu okresného súdu poistné malo byť zahrnuté do RPMN a teda celkových nákladov spotrebiteľa, pretože nešlo o dobrovoľnú doplnkovú službu. Spotrebiteľ by bez pristúpenia k poisteniu schopnosti splácať spotrebný úver tento nezískal. Žalobca nepreukázal, že išlo o dobrovoľnú doplnkovú službu, a že bez takejto doplnkovej služby by žalovaný získal spotrebiteľský úver za ponúkaných podmienok.

8. Ohľadom priznania zmluvného úroku poukázal okresný súd na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Obo 143/98 a na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV.ÚS 476/2012-14 zo dňa 18.09.2012. Následne prezentoval svoj právny názor, v zmysle ktorého veriteľovi nevzniká nárok na platenie zmluvných úrokov popri úrokoch z omeškania po dobe splatnosti.

9. Okresný súd uviedol, že žalobca má v danom prípade nárok iba na istinu úveru bez úroku z dôvodov uvedených vyššie (spotrebiteľský úver je bez úrokov a bez poplatkov). Úhrady žalovaného predstavovali sumu v celkovej výške 5.546,32 Eur. Žalovaného tak okresný súd zaviazal na úhradu nesplatenj istiny v sume 6.953,68 Eur (12.500 Eur - 5.546,32 Eur) a v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietol. Keďže žalovaný sa s plnením svojho peňažného záväzku dostal do omeškania, okresný súd ho zaviazal na zaplatenie úroku z omeškania z dlžnej sumy v žalobcom požadovanej výške 5,00 % ročne a to zo sumy 6953,68 Eur od 01.05.2018 do zaplatenia.

10. O nároku na náhradu trov konania rozhodol okresný súd tak, že žalobca má nárok na pomernú náhradu trov konania v rozsahu 38,68 % (úspech žalobcu 69,34 % - úspech žalovaného vo výške 30,66 %).

11. Voči druhej výrokovej vete rozhodnutia okresného súdu podal odvolanie žalobca. Rozsudok v napadnutej časti označil za nesprávny a odvolanie odôvodnil tým, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

12. Žalobca v odvolaní namietol odôvodnenie okresného súdu, ktorý dospel k záveru, že v zmluve bola nesprávne uvedená RPMN v neprospech spotrebiteľa, čo má podľa § 11 ods.1 písm. d) ZSU za následok, že úver je bezúročný a bez poplatkov, a to od počiatku. Žalobca zdôraznil, že všetky predpoklady použité na výpočet RPMN v zmluve uvedené sú, konkrétne výška úveru, dátum prvej splátky, dátum poslednej splátky, termín splatnosti splátky, úroková sadzba, anuitná splátka, poplatok za poskytnutie úveru a dátum zmluvy. Poukázal na výpočet RPMN v zmysle prílohy č. 2 ZSU a pripomenul, že zákon nepožadoval a ani v súčasnosti nepožaduje uvádzať v zmluve konkrétny matematický výpočet RPMN a nepožadoval ani predpoklady pre výpočet RPMN špeciálne v zmluve označovať ako predpoklady pre výpočet RPMN. Zákon stanovil, že sa tieto predpoklady majú v zmluve uviesť, čo banka ako vyplýva ako z vyššie uvedeného, splnila. Žalobca podotkol, že zmyslom zákona nie je bezúčelný formalizmus alebo vynucovanie náležitosti zmluvy bez akéhokoľvek konkrétneho účelu. Účelom je dosiahnuť zrozumiteľnosť zmluvy pre spotrebiteľa, aby bol schopný posúdiť rozsah svojho záväzku a mal za to, že všetky náležitosti uvedené v zmluve boli dostatočné. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 14Co/26/2017 zo dňa 27.03.2018, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Krajský súd v citovanom rozhodnutí považoval záver súdu prvého stupňa o absencii uvedenia všetkých predpokladov použitých na výpočet RPMN za nedostatočne preskúmateľné, nakoľko zmluva obsahuje aj údaj o RPMN a len všeobecný odkaz na to, akým spôsobom sa vyčísľuje RPMN je v tomto smere pre záver o nepreskúmateľnosti či nezrozumiteľnosti tejto zmluvy nepostačujúci. Poukázal tiež na uznesenie Krajského súdu v Nitre sp.zn. 6Co/237/2017, v ktorom sa krajský súd nestotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie, keď podľa názoru odvolacieho súdu zákon nepožaduje uvádzať v zmluve konkrétny matematický výpočet RPMN, ani nepožaduje predpoklady pre výpočet RPMN špeciálne v zmluve označovať ako predpoklady pre výpočet RPMN.

13. Žalobca zotrval na tom, že výpočet RPMN uvedený v úverovej zmluve bol správny a v súlade so zákonom. Namietol, že okresný súd svoje tvrdenie o nesprávne uvedenej RPMN v zmluve podložil výpočtom na internetovej stránke, podľa ktorého bola RPMN 10,02 % a nie 11,53 %, ako to bolo uvedené v zmluve. Podľa § 19 ods.1 ZSU účinnom ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy sa RPMN vypočítala podľa vzorca uvedeného v Prílohe č. 2 tohto zákona. Z odôvodnenia rozsudku len vzhľadom na uvedenie názvu internetovej stránky nie je zrejmé, či súd použil výpočet RPMN stanovený zákonom a teda či RPMN uvedená v zmluve je skutočne nesprávna. Odôvodnenie rozsudku len odkazom na kalkulačku zverejnenú na internete je nepresvedčivé. Vzhľadom k tomu, že žalobca má za to, že rozsudok nie je náležite odôvodnený, dal do pozornosti konštantnú judikatúru vo vzťahu k náležitému a správne odôvodňovaniu súdnych rozhodnutí. Pripomenul, že súdne rozhodnutie nie je možné považovať za dostatočne odôvodnené, jasné a určité, ak zamietá nárok, avšak svoj názor súd nepodloží žiadnou argumentáciou. Žalobca v tejto súvislosti poukázal na základnú rovnicu výpočtu RPMN podľa § 19 ods.1 ZSU a uviedol, že výpočet RPMN bankou vychádza z daného vzorca a zohľadňuje presný dátum čerpania prostriedkov z úveru, t.j. dňa 01.06.2015, pričom okresný súd nemal k dispozícii tento údaj, ak k čerpaniu nedošlo v deň podpisu zmluvy. Výpočet zohľadňuje aj prípady, kedy dátum splátky prípadne na deň pracovného pokoja, pri ktorých sa dátum reálnej splátky časovo posúva na neskorší pracovný deň, čo môže spôsobiť nesúlad vo výpočte oproti výpočtom uvedeným prvostupňovým súdom, nakoľko kalkulačka uvádzaná súdom nezohľadňuje minimálne presný deň čerpania, keďže tento údaj sa nezadáva do výpočtu a nie je zrejmé, či zohľadňuje dni pracovného pokoja. Rovnica, podľa ktorej sa počíta RPMN v zmysle zák.č. 129/2010 Z.z. ako jedno z premenných vyžaduje dátum čerpania úveru a keďže údaj nemal súd k dispozícii, je zrejmé, že ani nemohol RPMN správne vypočítať. Žalobca následne poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 43Co/19/2017, Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 9Co/114/2017, Krajského súdu v Trnave sp.zn. 10Co/408/2016, Krajského súdu v Prešove sp.zn. 11Co/7/2018 a 14Co/10/2018 a Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 13Co/150/2017.

14. K záveru okresného súdu, že poistné nebolo započítané do celkovej sumy nákladov žalobca uviedol, že má za to, že celkové náklady spotrebiteľa zodpovedajú násobku počtu splátok (108) a výšky splátok (173,21 Eur) a súčtu s poplatkom za poskytnutie úveru (0,- Eur), t.j. 18.706,68 Eur. Uvedené je v súlade s § 2g) ZSU, podľa ktorého poistenie za záráta do celkových nákladov iba vtedy, ak spotrebiteľ musel poistnú zmluvu uzavrieť. Žalobca zdôraznil, že úvery poskytuje aj bez poistenia, a to za rovnakých podmienok ako s poistením, teda poistné nebolo povinné a teda správne nemalo byť započítané do celkových nákladov spotrebiteľa. Povinnosť uzavrieť poistenie úveru nevyplýva zo zmluvy ani žiadneho iného dokumentu banky, nakoľko daná povinnosť neexistuje. Je len na rozhodnutí dlžníka, či poistenie uzavrie alebo nie. Súd do celkových nákladov započítaval aj poistné, čo je v rozpore so zákonom

a na základe uvedeného dospel k nesprávnemu záveru, že suma celkových nákladov je v zmluve uvedená nesprávne. Poukázal pritom na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp.zn. 8Co/123/2018, z ktorého vyplýva, že v zmysle ust. § 2g) ZSU do celkových nákladov spotrebiteľa so spotrebiteľským úverom patrí poistné len vtedy, ak dojednanie poistenia bolo podmienkou uzatvorenia zmluvy zo strany banky - žalobcu za daných podmienok, teda uzatvorením tohto poistenia bolo podmienené získanie predmetného spotrebiteľského úveru. Krajský súd v Nitre uviedol, že pri neexistencii obrany žalovaného súd prvej inštancie síce mohol v rámci ochrany spotrebiteľa posudzovať a dokazovať skutočnosť, či poskytnutie úveru s danými dojednaniami bolo alebo nebolo podmienené súčasným dojednaním poistenia, avšak svoje rozhodnutie nemohol založiť len na pochybnosti, ale len na jednoznačnom preukázanom zistení, ktoré zároveň musel náležite odôvodniť. Neexistenciu povinnosti žalovaného uzatvoriť spolu so zmluvou o úvere aj poistenie tohto úveru ako dôkaz negatívnej skutočnosti nemôže zaťažovať žalobcu, teda dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje žalovanú stranu, prípadne pre tento záver súd potrebuje realizovať dôkazné prostriedky. Vzhľadom na uvedené žalobca navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil tak, že návrhu žalobcu vyhovie aj v zamietnutom rozsahu a žalovaného zaviazuje uhradiť dlh v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň aby žalobcovi priznal aj náhradu trov konania a trov odvolacieho konania.

15. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

16. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací prejednal vec podľa ustanovení § 379 a § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP, pretože nie je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie a nevyžaduje to ani dôležitý verejný záujem. Rozsudok bol v zmysle § 378 ods. 1 a § 219 ods. 1 CSP odvolacím súdom verejne vyhlásený, čo bolo v zmysle § 219 ods. 3 CSP oznámené na úradnej tabuli krajského súdu.

17. Odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu tak, ako ho zistil okresný súd: Spoločnosť Sberbank Slovensko, a.s., ktorá je právnym predchodcom žalobcu a žalovaný uzavreli dňa 02.06.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 621865, na základe ktorej boli žalovanému poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 12500,-Eur, ktoré sa žalovaný zaviazal platiť v pravidelných mesačných splátkach vo výške 173,21 Eur vždy k 25. dňu v mesiaci s uvedením úrokovej sadzby vo výške 9,29 % ročne. Nakoľko si žalovaný neplnil riadne svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy, žalobca pristúpil k predčasnému zosplateniu úveru ku dňu 30.04.2018 a zároveň vyzval žalovaného na úhradu dlžnej sumy vo výške 10.448,69 Eur najneskôr do 10.05.2018. Žalovaný žalobcovi dlžnú sumu do dňa podania žaloby neuhradil.

18. Pred začatím konania došlo k zlúčeniu spoločnosti Prima banka Slovensko, a.s. so spoločnosťou Sberbank Slovensko, a.s., pričom spoločnosť Prima banka Slovensko, a.s. sa stala právnym nástupcom Sberbank Slovensko, a.s.

19. Podľa § 290 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou.

20. Podľa § 295 CSP, súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

21. Podľa § 300 CSP, na konanie podľa tohto oddielu sa primerane použijú všeobecné ustanovenia o konaní, ak nie je ustanovené inak.

22. Podľa § 2 písm. a) zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa je spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, zamestnania alebo povolania.

23. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len ZSÚ), spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

24. Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, účastníkom ktorých je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

25. Podľa § 54 ods. 1, prvá veta OZ, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa.

26. Podľa § 565 OZ, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

27. Podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonník (ďalej len ObZ) zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

28. Podľa § 502 ods. 1 veta prvá ObZ, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

29. Podľa bodu 5 písm. u) Všeobecných obchodných podmienok Sberbank, ktoré sú podľa článku 9 bodu 6 Zmluvy o spotrebiteľskom úvere súčasťou zmluvného vzťahu, úver sa úročí denne odo dňa čerpania úveru (vrátane) do dňa predchádzajúceho dňu splatenia úveru (vrátane) zo sumy aktuálneho zostatku čerpaného úveru.

30. Žalovaný v odvolaní primárne namieta záver okresného súdu, že úver je bezúročný a bez poplatkov z dôvodu, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere bola RPMN uvedená nesprávne. Okresný súd pritom nedospel k záveru o nesprávne uvedenej RPMN na základe výpočtu, ktorý by realizoval v súlade s rovnicou uvedenou v § 19 ods.1 ZSU, ale dospel k tomuto záveru na základe toho, že do kalkulačky uvedenej na internete vložil niektoré z o vstupných údajov, ktoré sú v zmysle § 19 ods.1 ZSU relevantné pre výpočet RPMN. Týmto postupom však nemohol dospieť k správnej sume výpočtu, ktorý je ovplyvňovaný aj takými vstupnými údajmi, ktoré súd podľa vlastného odôvodnenia do kalkulačky neuvádzal. Základná rovnica pre výpočet RPMN je natoľko komplikovaná, že ju doposiaľ nie je možné vypočítať žiadnou relevantnou kalkulačkou umiestnenou na internete. Pre jej výpočet je nevyhnutné disponovať odbornými znalosťami z oblasti finančnej matematiky, takže okresný súd si RPMN sám preveriť výpočtom nemôže. Zároveň súčasťou spisu nebolo vyjadrenie znalca alebo aspoň odborné vyjadrenie osoby disponujúcej odbornými schopnosťami, ktorá by bola schopná vypočítať skutočnú výšku RPMN a posúdiť, či táto bola v zmluve uvedená správne alebo nie. Zároveň okresný súd paradoxne vypočítal RPMN v nižšej sadzbe 10,02%, kým v zmluve bola uvedená vyššia sadzba 11,53%. Vyššia sadzba RPMN signalizuje spotrebiteľovi vyššie náklady na úver a preto v prípade, ak je spotrebiteľ ochotný akceptovať prevzatie úveru s nákladom 11,53% znamená to, že je ochotný akceptovať úver aj za menej priaznivých podmienok, ako by tomu bolo pri úvere s RPMN 10,02%. Z tohto uhla pohľadu tak výška RPMN uvedená v zmluve na rozdiel od výšky nekorektne určenej okresným súdom spotrebiteľa nezavádzala, ale informovala ho o vyšších nákladoch na získanie úveru.

31. Okresný súd tak veľmi strohým poukazom na údaje, ktoré získal z orientačného výpočtu kalkulačky na internete vyvodil veľmi zásadný právny záver o absencii správneho údajov RPMN, pričom tento žiadnym relevantným spôsobom neodôvodnil. Z uvedeného dôvodu prihladol odvolací súd na námietku žalobcu a zhodne s ním dospel k záveru, že z tohto skutkového stavu zisteného okresným súdom záver o nesprávne uvedenej RPMN nevyplýva.

32. Pokiaľ ide o zahrnutie nákladov na poistenie u schopnosti splácať spotrebný úver, poistné v zmysle § 2g) ZSU sa do celkových nákladov zahrnie iba vtedy, ak spotrebiteľ musí uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok.

Ak získanie úveru nebolo podmienené poistením úveru, nezapočítavajú sa náklady na poistenie úveru do celkových nákladov spotrebiteľa.

33. Ako vyplýva z textu Pristúpenia k poisteniu schopnosti splácať spotrebný úver, ide o samostatný zmluvný vzťah. V súkromnom práve je zmluvná sloboda jednou zo základných zásad, ktorú musia rešpektovať súdy aj v prípade spotrebiteľských zmlúv. Ak sa spotrebiteľ rozhodne uzavrieť poisťnú zmluvu za účelom poistenia schopnosti splácať úver, čo veriteľ preukáže písomnou zmluvou, išlo o jeho slobodné rozhodnutie. Aká motivácia ho k tomuto rozhodnutiu viedla je pre posúdenie zmluvy irelevantná, ak nešlo o podvod alebo vedomé vyvolanie omylu, čo nebolo preukázané. Žalovaný mal možnosť vybrať o aký typ poistenia má záujem, pričom si mohol vybrať súbor poistenia B-basic alebo rozšírený súbor poistenia C-complex. Zvolil si jednoduchší súbor poistenia basic. Uzavretie poisťnej zmluvy pritom nebolo podmienkou poskytnutia úveru a ani zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ani z Pristúpenia k poisteniu schopnosti splácať spotrebný úver nevyplýva, že by tieto dva zmluvné vzťahy boli navzájom podmienené. Odvolací súd preto nemá za preukázané, že by spotrebiteľ bol prinútený k podpisu Pristúpenia k poisteniu a naopak tvrdenie žalobcu, že úver poskytuje s poistením aj bez poistenia považoval za dôveryhodné.

34. Odvolací súd sa v tejto súvislosti priklonil k záverom Krajského súdu v Nitre sp.zn. 8Co/123/2018, na ktorý žalobca poukázal v odvolaní a zhodne s ním dospel k záveru, že okresný súd nemôže založiť rozhodnutie len na pochybnosti, ale musel by mať jednoznačne preukázané, že v danom prípade bolo poskytnutie doplnkovej služby poistenia schopnosti splácať úver podmienkou na to, aby ponúkaný úver spotrebiteľ získal. Dôkazné bremeno v tomto prípade bolo na spotrebiteľovi, ktorý svoje tvrdenie žiadnym spôsobom nepreukazoval a okresný súd ani nevykonal žiaden dôkaz, z ktorého by vyplývalo, že spotrebiteľ bol k uzavretiu zmluvy o pristúpení k poisteniu nútený. Žalobca zároveň poukázal v odvolaní na to, že zmluvy o spotrebiteľskom úvere boli uzatvárané so spotrebiteľmi aj bez toho, aby pristúpili k poisteniu, takže samotné poistenie nie je podmienkou uzavretia zmluvy. Na strane druhej, schopnosť poistiť si splácanie úveru pre prípad neočakávaných a nepredvídaných situácií, akými sú pracovná neschopnosť, trvalá invalidita alebo dokonca prípad smrti je pre spotrebiteľa výhodným stavom, pretože mu umožňuje preklenúť neočakávané nepriaznivé životné situácie. Rozhodnutie o tom, či poistenie aj s nákladmi na toto poistenie je pre spotrebiteľa výhodné alebo nie je výlučne na jeho posúdení. Samotná skutočnosť, že sa spotrebiteľ rozhodne svoju schopnosť splácať úver poistiť v záujme toho, aby sa pre budúcnosť vyhol nepriaznivým následkom neočakávaných životných udalostí, nemôže byť automaticky vyhodnotená bez ďalších dôkazov ako stav, do ktorého bol donútený proti svojej vôli.

35. Odvolací súd na základe dokazovania vykonaného okresným súdom dospel k záveru, že úver nie je bezúročný a bez poplatkov, takže že žalobcovi vznikol nárok na uplatnenú istinu v plnom rozsahu 10.027,94 Eur, preto druhú časť výrokovej vety okresného súdu, ktorou okresný súd zamietol istinu v rozsahu z uplatnenej sumy 3.073,32 Eur odvolací súd žalobcovi priznal. Zároveň žalobcovi priznal úroky do zosplatnenia vo výške 318,59 Eur, a to na základe dohodnutého zmluvného úroku 9,29% ročne z nezaplatennej sumy. Zároveň keďže úver nebol vyhodnotený ako bezpoplatkový, dospel odvolací súd k záveru, že žalobcovi vznikol aj nárok na nezaplatené poplatky za poistenie vo výške 37,50 Eur. Keďže odvolací súd zmenil zamietajúcu časť rozhodnutia okresného súdu v rozsahu 3.073,32 Eur istiny, rozhodol aj o nároku žalobcu na zaplatenie zákonných úrokov z omeškania vo výške 5% ročne z tejto sumy od 01.05.2018, kedy bol úver zosplatnený, až do zaplatenia.

36. Súčasťou nároku žalobcu, keďže úver bol posúdený ako riadny úver a neboli splnené podmienky pre jeho vyhodnotenie ako úver bezúročný a bez poplatkov, je aj nárok na zaplatenie zmluvných úrokov vo výške 9,29% ročne od zosplatnenia úveru až do jeho zaplatenia. I keď nie je zrejmé, z akého dôvodu sa okresný súd v odvolaní zaoberal otázkou nároku žalobcu na zmluvný úrok v období medzi zosplatnením úveru a zaplatením úveru. Ak totiž okresný súd dospel k záveru, že úver je bezúročný a bez poplatkov, tak nebol dôvod, aby osobitne odôvodňoval, prečo nepriznáva zmluvný úrok za určité obdobie, pretože v prípade bezúročného úveru by žiaden nárok na zmluvné úroky vzniknúť nemohol. Napriek tomu sa však okresný súd vyjadril v tom zmysle, že má za to, že nevzniká nárok veriteľovi na zaplatenie zmluvného úroku v období medzi zosplatnením úveru a jeho zaplatením, a to z dôvodu dvojitého zaťaženia spotrebiteľa.

37. Posúdenie nároku veriteľa na zaplatenie úrokov z istiny poskytnutej dlžníkovi na základe zmluvy o úvere závisí od charakteru právneho vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom. V prejednávanom prípade

okresný súd správne zistil, že žalovaný mal pri uzatváraní právneho úkonu postavenie spotrebiteľa a že Zmluva o úvere, ktorú uzavrel so žalobcom, spĺňa kritériá vymedzenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 2 písm. d) Zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len ZSÚ).

38. Spotrebiteľský úver je vymedzený v § 1 ods. 2 ZSÚ ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Zmluva o spotrebiteľskom úvere tak môže zahŕňať nielen zmluvu o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka, ale výslovne na základe ust. § 1 ods. 2 ZSÚ môže byť spotrebiteľským úverom aj zmluva o úvere, ktorá je upravená v slovenskom právnom poriadku výlučne v Obchodnom zákonníku. Právne vzťahy, ktoré sú upravené výlučne v Obchodnom zákonníku je možné posudzovať iba podľa Obchodného zákonníka. Tento záver nie je v rozpore s ust. § 52 ods. 1 veta tretia Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

39. Ustanovenia Občianskeho zákonníka je možné použiť iba za predpokladu, že daný právny vzťah výslovne upravujú, alebo aspoň pripúšťajú analógiu, teda aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sú najbližšie obsahom a účelom k danému právnemu vzťahu podľa § 853 OZ. Využitie analogických ustanovení Občianskeho zákonníka je podľa § 853 OZ prípustné iba vtedy, keď daný občianskoprávny vzťah nie je upravený nielen Občianskym zákonníkom, ale ani iným zákonom. V prípade, kedy iný platný zákon konkrétny právny vzťah upravuje, nie sú splnené podmienky na aplikáciu analogických ustanovení Občianskeho zákonníka a daný právny vzťah sa posudzuje podľa toho platného zákona, ktorý ho upravuje. V opačnom prípade by Občiansky zákonník ako zákon všeobecný nadobudol absolútnu prednosť pred zákonmi špeciálnymi aj v tých prípadoch, kedy na rozdiel od špeciálnych zákonov určitú právnu oblasť vôbec neupravuje.

40. Z uvedeného vyplýva, že Občiansky zákonník sa v prípade právnych vzťahov, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použije prednostne vo všetkých ustanoveniach, ktoré Občiansky zákonník upravuje, ako napr. dĺžka premičacej doby, výška úrokov z omeškania a podobne. V prípade vymedzenia náležitostí konkrétneho zmluvného typu, ktorý Občiansky zákonník naopak neupravuje, ale je upravený v Obchodnom zákonníku, bude platiť zákonné vymedzenie zmluvného typu v Obchodnom zákonníku. Preto všeobecná definícia zmluvy o úvere, obsiahnutá v ust. § 497 ObZ je platná a účinná aj pre vymedzenie zmluvy o úvere, uzavretej spotrebiteľom. Zároveň prípustnosť uzavretia Zmluvy o úvere, ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere výslovne pripustil Zákon o spotrebiteľských úveroch, ktorý zmluvu o úvere vymenoval ako jednu z foriem spotrebiteľského úveru. Ustanovenie § 52 ods. 1 OZ tak zvýraznilo ochranu spotrebiteľa ako slabšieho účastníka právneho vzťahu v tom smere, že ak niektorú náležitosť jeho právneho vzťahu upravuje pre spotrebiteľa priaznivejšie ako Obchodný zákonník, tak spotrebiteľovi sa poskytne táto priaznivejšia ochrana. Občiansky zákonník však citovaným ustanovením nepoprel možnosť, aby spotrebiteľia uzatvárali zmluvu o úvere, rovnako ako žiaden iný predpis nepoprel právo zmluvných strán, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere mala formu zmluvy o úvere. Naopak, toto právo výslovne vyplýva zo Zákona o spotrebiteľských úveroch a nie je možné zvrátiť ho výkladom súdu tak, že vymedzenie zmluvy o úvere, so všetkými jej pojmovými znakmi nie je v prípade spotrebiteľského vzťahu možné aplikovať a naopak je nutné prostredníctvom analógie aplikovať také ustanovenie Občianskeho zákonníka, ktoré je obsahom a účelom najbližšie k zmluve o úvere.

41. Zmluva o úvere je tzv. absolútnym obchodom v zmysle ustanovenia § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka, ktorý kogentným spôsobom vymedzuje, ktoré záväzkové vzťahy podliehajú právnej úprave obsiahnutej v tretej časti Obchodného zákonníka, kde sa uplatní právna úprava Obchodného zákonníka ako lex specialis vo vzťahu k všeobecnej úprave v Občianskom zákonníku. Ide o obligatórne uplatnenie Obchodného zákonníka. V týchto prípadoch nemožno aplikáciu Obchodného zákonníka vylúčiť dohodou strán. Bez ohľadu na povahu jeho účastníkov sa takýto právny vzťah riadi vždy Obchodným zákonníkom. Tým nie je dotknutá subsidiárna aplikácia Občianskeho zákonníka v otázkach, ktoré Obchodný zákonník neupravuje na základe výslovného zmocnenia obsiahnutého v ustanovení § 1 ods. 2, podľa ktorého sa právne vzťahy uvedené v odseku 1 spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí, a ak ich niet, podľa zásad, na ktorých spočíva tento zákon. Ako bolo vyššie uvedené, v tých

prípadoch, kedy Občiansky zákonník určitý vzťah upravuje, je v spotrebiteľskom vzťahu prednostná aplikácia Občianskeho zákonníka aj vtedy, ak by sa inak mali použiť normy Obchodného práva.

42. Z obsahu § 497 ObZ vyplýva, že zmluva o úvere je zmluvou konsenzuálnou a pre jej vznik stačí dohoda aspoň o uvedených náležitostiach, pričom sa nevyžaduje ani to, aby k poskytnutiu peňažných prostriedkov skutočne došlo. Tým sa vlastne zmluva o úvere líši od zmluvy o pôžičke podľa § 657 OZ. Ďalšou odlišnosťou je to, že predmetom prenechania pri zmluve o úvere môžu byť len peňažné prostriedky, zatiaľ čo pri zmluve o pôžičke je možné prenechať akékoľvek veci určené podľa druhu. Zmluva o úvere musí vždy obsahovať záväzok zaplatiť za poskytnuté peňažné prostriedky úroky, pričom zmluva o pôžičke takéto dojednanie neobsahuje. Je tak vylúčené, aby sa zmluvné strany v zmluve o úvere dohodli na bezúročnom poskytnutí peňažných prostriedkov, inak by zmluva mala len charakter zmluvy inominátnej podľa § 269 ods. 2 ObZ.

43. Zo zákonného vymedzenia zmluvy o úvere nevyplýva povinnosť dlžníka dohodnutý úver skutočne čerpať, preto z tohto hľadiska zmluva o úvere predstavuje záväzok veriteľa mať zmluvou dohodnuté peňažné prostriedky k dispozícii pre dlžníka po dohodnutú dobu, prípadne až do požiadania dlžníka, ak nedôjde k zániku záväzku veriteľa skôr, napr. dohodou alebo výpoveďou poskytnutia úveru podľa § 500 ObZ. Výška úveru je spravidla dohodnutá v zmluve vo forme určitého limitu, do ktorého môže dlžník úver čerpať. Okrem podstatných častí obsahuje zmluva o úvere aj výšku úrokov, lehotu na vrátenie úveru a ďalšie náležitosti, pričom väčšinu náležitostí pri úveroch poskytovaných bankami obsahujú úverové podmienky, na ktoré zmluva o úvere odkazuje.

44. Zmluva o úvere je súčasne zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 OZ, kedy na jednej strane stojí banka ako osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení Zmluvy o úvere koná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a na strane druhej žalovaný ako spotrebiteľ, teda fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení Zmluvy o úvere nekoná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti alebo v rámci samostatného výkonu svojho povolania. Z obsahu zmluvy o úvere uzavretej medzi stranami sporu jednoznačne vyplýva, že bola uzavretá nielen podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ale aj podľa Občianskeho zákonníka a podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako osobitného právneho predpisu.

45. V § 499 ObZ je dohodnutá odplata za dojednanie záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky, ak je poskytovanie úveru predmetom podnikania veriteľa - žalobcu, s čím nesporne súvisí aj § 502 ObZ, v ktorom sú upravené práve úroky za poskytnutie úveru.

46. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že pojem odplaty za dojednanie záväzku poskytnúť úver je treba odlišovať od úrokov z úveru upravených v § 502 ObZ. Odplata za dojednanie záväzku prichádza však do úvahy len vtedy, ak veriteľom je osoba, u ktorej je poskytovanie úveru predmetom jej podnikania. Podmienkou vzniku práva na zaplatenie odplaty je, že bola vrátená jej výšky medzi veriteľom a dlžníkom dohodnutá, pričom nezáleží na tom, či k čerpaniu dohodnutého úveru dlžníkom skutočne došlo. Odplata predstavuje odmenu veriteľovi za to, že po dobu medzi dojednaním zmluvy o úvere a skutočným čerpaním úveru musel pre dlžníka rezervovať peňažné prostriedky, prípadne ich mať zabezpečené. Pokiaľ by teda v zmluve o úvere, ktorú ako veriteľ uzatvorila iná osoba než tá, predmetom podnikania ktorej je poskytovanie úveru, bola odplata za dojednanie záväzku dohodnutá, bolo by nutné takéto dojednanie považovať za neplatné. Kogentnosť tohto ustanovenia je možné považovať za záväznosť sledujúcu len ochranu dlžníka, preto aj neplatnosť by bola stanovená len na jeho ochranu.

47. Dohoda o úrokoch z úveru podľa § 502 ObZ je podmienená tým, že veriteľ na základe zmluvy o úvere peňažné prostriedky dlžníkovi skutočne poskytol, inak by na ich úhradu nemal nárok. Mal by však nárok práve na zaplatenie odplaty s poukazom na § 499 ObZ. Zmluva o úvere uzatvorená podľa § 497 ObZ nemôže byť dohodnutá ako bezúročná, keďže záväzok zaplatiť úroky patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere a je jej podstatnou časťou s poukazom na § 269 ods.1 ObZ. Pokiaľ preto veriteľ a dlžník výšku úrokov z úveru v zmluve nedohodnú, je dlžník povinný platiť úroky vo výške stanovenej Obchodným zákonníkom. Táto nie je fixná, ale je závislá na tom, aké úroky obvykle požadujú banky v mieste sídla dlžníka a v čase uzatvorenia zmluvy o úvere.

48. Na zaplatenie úrokov z úveru dohodnutých podľa § 502 ObZ má právo každý veriteľ, ktorý uzavrel písomne zmluvu o úvere a na základe ktorej úver skutočne dlžníkovi na jeho žiadosť poskytol, a to

až do splatnosti úveru. Úroky z úveru sú totiž obsahom, a teda súčasťou záväzku dlžníka, a teda aj spotrebiteľa, na ktorom sa s veriteľom dobrovoľne dohodol. Záväzok dlžníka v zmluve platíť zmluvne dohodnuté úroky z úveru spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Keďže bola zmluva o úvere dohodnutá na dobu dlhšiu ako jeden rok, sú úroky z úveru v takom prípade, keď dlžník splácal dlh v splátkach, splatné spolu s každou splátkou. Celková suma úrokov musí byť dlžníkom zaplatená najneskôr so zaplatením zvyšnej časti istiny úveru.

49. Úrok z úveru je v podstate cena za používanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má podľa názoru odvolacieho súdu dlžník zásadne povinnosť platíť tento úrok za skutočnú dobu ich používania, t.j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné. Tým sa zmluva o úvere líši od zmluvy o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka, keďže povinnosť platíť úroky je v prípade poskytnutia pôžičky závislá na dohode zmluvných strán nielen čo do výšky úrokov, ale aj čo do doby a spôsobu ich platenia. Pokiaľ si zmluvné strany úroky nedohodnú vôbec, takáto pôžička je bezúročná a dlžník má povinnosť vrátiť iba požičanú istinu. Ak si strany v zmluve o pôžičke dohodnú povinnosť zaplatíť úroky spolu s istinou ku dohodnutému dňu splatnosti, dlžník platíť úroky iba do doby splatnosti. Na to, aby dlžník bol povinný platíť úroky zo zmluvy o pôžičke nielen do splatnosti, ale v prípade nevrátenia pôžičky včas aj po jej splatnosti, museli by si zmluvné strany takúto povinnosť výslovne dojednať, zo zákona veriteľovi nárok na úroky po dobe splatnosti pôžičky nevzniká.

50. Vzhľadom k dispozitívnej povahe úpravy zmluvy o úvere nie je vylúčené, aby doba, po ktorú je dlžník povinný platíť úrok, bola upravená dohodou strán odchyľne od výkladu § 503 ObZ. V zmluve je najmä možné dohodnúť, že dlžník je povinný platíť úrok z úveru od poskytnutia úveru do dohodnutej doby splatnosti, pričom takáto dohoda, aby sa dlžník zaviazal zaplatíť z poskytnutých peňažných prostriedkov úroky, nie je v rozpore s § 497 ObZ.

51. V zmluve o úvere dohodli strany úrok z úveru vo výške 9,29 % ročne. Výška takto dohodnutého zmluvného úroku nie je v rozpore s poctivým obchodným stykom, ani v rozpore s dobrými mravmi. Súčasťou Zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú aj Všeobecné obchodné podmienky banky, z ktorých z článku 5 bod u) vyplýva, že úver sa úročí denne odo dňa prvého čerpania úveru (vrátane) do dňa predchádzajúceho dňu splatenia úveru (vrátane) zo sumy aktuálneho zostatku čerpaného úveru. Záväzok dlžníka platíť úroky splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky je tak v súlade s § 503 ods. 1 ObZ, pričom tak, ako to vyplýva z § 503 ods. 3 ObZ, je dlžník povinný zaplatíť úroky za dobu od poskytnutia až do vrátenia peňažných prostriedkov, keďže sa na takúto povinnosť veriteľovi zmluvne zaviazal a tento jeho záväzok trvá aj po odstúpení veriteľa od zmluvy.

52. Pokiaľ žalobca vyzval žalovaného na predčasné splatenie celého úveru, vrátane zmluvných úrokov a úrokov z omeškania v ním vyčíslenej výške tak, ako to vyplýva z jeho opakovanej výzvy, zaslanej žalovanému v súlade s Všeobecnými obchodnými podmienkami, ide zároveň o jednostranný právny úkon odstúpenia žalobcu od zmluvy o úvere pre omeškanie žalovaného s vrátením po sebe idúcich troch splátok podľa § 506 ObZ, čo síce postup žalobcu podľa § 565 OZ, na ktorom sa žalobca so žalovaným v Obchodných podmienkach dohodol nevyklučuje, avšak na súdom uvádzanú povinnosť žalovaného platíť zmluvné úroky z úveru len do zosplatenia úveru nemá podstatnejší vplyv.

53. Z vyššieuvedených dôvodov sa odvolací súd nestotožnil s rozhodnutiami, na ktoré odkázal okresný súd. Povinnosť dlžníka platíť úrok odráža skutočnosť, že v čase kým používa finančné prostriedky, ktoré mu poskytol veriteľ, veriteľ ich nemôže využívať a neplynie mu z nich zisk. Dohodu o tom, že dlžník je povinný platíť úroky preto nie je možné vyhodnotiť ako dohodu, ktorá vyvoláva „hrubú nerovnováhu“ v neprospech slabšej zmluvnej strany. Pokiaľ veriteľ získal pre dlžníka finančné prostriedky tým, že si ich sám požičal, je rovnako on sám povinný platíť ich cenu (v podobe úroku) svojmu veriteľovi. Doba, na akú veriteľ predpokladá, že budú finančné prostriedky v dispozícii dlžníka, má vplyv na určenie výšky dohodnutého úroku. Veriteľ nemôže vopred predpokladať, že dlžník prestane splácať úver dohodnutými splátkami a že v dôsledku toho bude veriteľ musieť pristúpiť k predčasnému zosplateniu úveru. Preto ak v rozpore s dohodou medzi veriteľom a dlžníkom súd autoritatívne skráti dobu, za akú je dlžník povinný platíť úroky z úveru, naopak zasiahne do práv veriteľa.

54. Vzťah medzi zmluvnými úrokmi z úveru a úrokmi z omeškania aj pôvodná československá civilistika vykladala tak, že ak bolo zo zmluvy o pôžičke dohodnuté, že veriteľovi nárok na úroky vznikol do zaplatenia pôžičky (pretože bez dohody strán pri pôžičke veriteľovi na rozdiel od zmluvy o úvere

automaticky zo zákona nárok na úroky nevzniká), tak bolo možné dojednať aj úroky popri úrokoch z omeškania až do zaplatenia. Ale iba za podmienky, že si strany dohodli nielen nárok na zmluvné úroky z pôžičky, ale výslovne nárok na zmluvné úroky do zaplatenia pôžičky. Od účinnosti Obchodného zákonníka nárok veriteľa na súbeh platenia zmluvných úrokov a úrokov z omeškania až do skutočného zaplatenia zo zmluvy o úvere vyplýval priamo z Obchodného zákonníka. V tejto súvislosti žalobca správne poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo/1401/2014, ktoré výslovne a prehľadne pre vzťahy zo zmluvy o pôžičke vymedzuje vzťah medzi ust. § 657, § 658 ods. 1 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (v Českej republike účinného do 31.12.2013) tak, že: „Súdna prax aj odborná literatúra je zajedno v tom, že zmluvné úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí, kým úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti - nedodržanie dohodnutej doby splatnosti. Zatiaľ čo povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi zmluvné úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania so splatením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškani s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať zmluvné úroky a úroky z omeškania môže požadovať pri omeškani dlžníka aj pri bezodplatnej pôžičke. Oba úroky môžu byť veriteľom požadované vedľa seba bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná alebo nejedná o občianskoprávny vzťah“.

55. V zmluve o úvere sa dlžník výslovne zaviazal platiť úroky až do zaplatenia, tento záväzok na seba prevzal ako dospelá osoba plne spôsobilá na právne úkony, preto nie je dôvod spochybňovať, že k dohode pristúpil so všetkou vážnosťou a zodpovednosťou. Pokiaľ z dokazovania nevyplynie, že osoba dlžníka pri uzatváraní zmluvy nemala dostatočné rozpoznávacie schopnosti, súd nemôže bez ďalšieho predpokladať, že spotrebiteľ nie je schopný posúdiť obsah právneho úkonu, ktorý uzatvára s veriteľom. Ak aj z hľadiska formy je právny úkon uzavretý prostredníctvom formulárovej predtlačky, takýto spôsob uzatvárania zmluvy nie je právom zakázaný a samotné použitie formulára nemôže automaticky znamenať, že spotrebiteľ sa s jeho obsahom neoboznámil, keď súhlas s údajmi a dohodami uvedenými v predtlačky osobne potvrdil svojim podpisom. Preto ak aj veriteľ dohodol sankčný mechanizmus (ktorý ale nezahŕňa zmluvné úroky, keďže zmluvný úrok nie je sankcia ale cena peňazí) v zmluve ktorá má formulárovú podobu, platnosť zmluvy tým nie je dotknutá. Zmluva by mohla byť neplatná iba z iných dôvodov.

56. Odvolací súd sa nestotožnil ani s odkazom na rozhodnutie R 59/98 a na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 143/98 v časti jeho odôvodnenia „... že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých peňažných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátky). Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania v zmysle § 369 Obchodného zákonníka, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.“

57. Už z právnej vety citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá znie „Zmluvou o úvere sa dlžník zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. Úroky sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania“ vyplýva, čo korešponduje aj s obsahom odôvodnenia cit. rozhodnutia, že podľa odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu okresný súd zamietol žalobu veriteľa voči dlžníkovi z úveru a ručiteľovi len v tej časti, predmetom ktorej boli úroky z omeškania za omeškane s platením dohodnutých úrokov s odôvodnením, že zo zmluvy nevyplýva, že by sa účastníci dohodli, že úroky sa stanú samostatným záväzkom, ktorý by sa samostatne úročil. Najvyšší súd SR dospel k záveru, že odvolanie žalobcu vo veci samej je čiastočne dôvodné, a to vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/. V odôvodnení uviedol, „...žalovaný je podľa zmluvy povinný platiť z poskytnutých prostriedkov úroky. Úroky sú splatné mesačne. Úroky sú peňažným plnením a dôsledkom omeškania s ich platením je povinnosť platiť úroky z omeškania. Je to zákonný dôsledok vyplývajúci z ustanovenia § 369 ods. 1 bez toho, že by to museli účastníci právneho vzťahu dohodnúť. Úroky z omeškania patria za celú dobu, po ktorú je dlžník s platením úrokov v omeškani. Platí to však len pre omeškane s platením úrokov z poskytnutých prostriedkov nie o úrokoch z omeškania. Keďže povinnosť platiť úroky z omeškania je už dôsledkom omeškania, za omeškane s ich platením už ďalšie úroky z omeškania nepatria.“ I keď Najvyšší súd SR v odôvodnení uviedol, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok) a že od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 <aspi://module='ASPI'&link='513/1991 Zb.%2523369'&ucin-k-dni='30.12.9999'> OBZ), s ktorým názorom sa okresný súd stotožnil, logickým výkladom textu judikátu je možné dospieť k názoru, že Najvyšší súd Slovenskej republiky sa vlastne vyslovil tak, že veriteľ má nárok na úroky z peňažných prostriedkov až do ich vrátenia. Záväzná je veta judikátu a celkový kontext odôvodnenia, nie veta vytrhnutá z kontextu.

58. Odvolací súd je preto toho názoru, že uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 59/98 je možné na prejednávajúcu vec aplikovať, avšak s takým výkladom, že pokiaľ žalobca ako veriteľ odstúpil od zmluvy o úvere tým, že vyhlásil jej predčasnú splatnosť preto, že dlžník nesplácal úver riadne a včas, a teda od zmluvy odstúpil, má právo na účtovanie úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania označovaných ako tzv. sankčné úroky v zákonnej alebo v dohodnutej výške s poukazom na § 369 ObZ až do splatenia celej poskytnutej sumy, vrátane úrokov z úveru, pretože tieto sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka. Dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť aj z nich úroky z omeškania. S poukazom na obsah rozhodnutia R 59/1998 nie je preto možné dospieť k názoru, že Najvyšší súd SR jednoznačne vyslovil, že veriteľ má nárok na úroky z peňažných prostriedkov iba do splatnosti dlhu, keďže o takomto nároku nerozhodoval ani okresný súd a ani Najvyšší súd SR. Navyše rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vychádzalo z právneho stavu v čase, keď výška úrokov z omeškania nebola zákonom limitovaná. V súčasnosti je však toto rozhodnutie, vzhľadom na zmenu právneho stavu, v tejto časti nepoužiteľné. Odstúpením od zmluvy o úvere veriteľom totiž povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a ani jeho záväzok zaplatiť dohodnuté úroky z úveru, keďže sa len menia podmienky, za ktorých je dlžník povinný túto povinnosť splniť, nezaniká. Táto povinnosť nezaniká ani vtedy, ak od zmluvy o spotrebiteľskom úvere odstúpi sám spotrebiteľ. (pozri § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z., o spotrebiteľských úveroch a aj § 6 ods. 2 cit. zák.)

59. Aj z poznámky uvedenej k rozhodnutiu R 59/1998 vyplýva, že „Osoba prijímajúca úver (dlžník) zo zmluvy o úvere podľa § 497 <aspi://module='ASPI'&link='513/1991 Zb.%2523497'&ucin-k-dni='30.12.9999'> a nasl. Obchodného zákonníka preberá jednak povinnosť poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a od doby poskytnutia peňažných prostriedkov do dňa ich vrátenia aj povinnosť platiť úroky. Výška úrokovej sadzby je spravidla dohodnutá priamo v zmluve, ak nie, ich výška sa určí podľa § 502 ods. 1 <aspi://module='ASPI'&link='513/1991 Zb.%2523502'&ucin-k-dni='30.12.9999'> Obchodného zákonníka (vo výške obvyklých úrokov požadovaných za bankové úvery v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy). Úroky v tomto prípade nie sú sankciou za porušenie povinnosti, ale stávajú sa súčasťou peňažného záväzku dlžníka. Preto aj omeškanie s ich platením zákon sankcionuje povinnosťou platiť z nezaplatenej splatnej sumy úroky z omeškania. Ide pritom o odlišnú situáciu, než akú riešil judikát R 70/1994, podľa ktorého za omeškanie s platením úrokov z omeškania už dlžníkovi nevzniká ďalšia povinnosť platiť úroky z omeškania.

60. Povinnosť platiť úroky z omeškania tak bez ďalšieho vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať zmluvné úroky. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky aj podľa § 121 ods. 3 Obč. zák., aj keď majú iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať popri sebe (porovnaj rozsudky NS ČR z 25. 9. 2003, sp. zn. 33 Odo 518/2003, z 27. 6. 2007, sp. zn. 33 Odo 657/2005, a z 24. 7. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1401/2014, Komentár. 2. vydanie Praha:C. H. Beck, 2009, Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občiansky zákoník II. § 460 až 880, str. 1551 a 1856.

61. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že pri posudzovaní primeranosti výšky úrokového zaťaženia nie je možné postupovať tak, že by sa obidve sadzby úrokov mohli spočítať a že by úroky z omeškania mali nahradiť od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany písomne zmluvne dohodli.

62. Na základe uvedeného je odvolací súd toho názoru, že vyhlásenie úveru za predčasne splatný v zmysle § 565 Obč. zák. a v zmysle Všeobecných obchodných podmienok vo výzve na predčasné platenie úveru žalobcom má jediný dôsledok, a to že deň splatnosti je zároveň dňom, ku ktorému žalobca od úverovej zmluvy odstúpil. Odstúpenie od úverovej zmluvy a jeho účinky a dôsledky sú upravené priamo v Obchodnom zákonníku, preto je potrebné na ich posúdenie aplikovať § 506 a § 351 ObZ a priznať žalobcovi nárok na zaplatenie zmluvných úrokov z nezaplatenej istiny úveru až do úplného zaplatenia úveru, čomu zodpovedá aj právna úprava obsiahnutá v § 6 a § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z., o spotrebiteľských úveroch. Vyplýva z nej, že ak by to bol spotrebiteľ, ktorý by odstúpil od zmluvy o úvere, aj vtedy by musel zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny, a to bezodkladne a najneskôr do 30 kalendárnych dní po odoslaní oznámenia o odstúpení od zmluvy veriteľovi, preto neexistuje žiaden dôvod na to, aby neplatil úrok z úveru do splatenia úveru aj vtedy, keď od zmluvy odstúpil žalobca ako veriteľ. Zákon o spotrebiteľských úveroch sa pritom vzťahuje len na určitý okruh vzťahov, pričom ako jeden z dôvodov zániku zmluvy o úvere rovnako, ako aj Občiansky, či Obchodný zákonník upravuje odstúpenie dlžníka od zmluvy a nie zosplatenie úveru zo strany veriteľa.

63. Doručením výzvy žalobcu žalovanému, ktorý mešká s úhradou splátok na vrátenie celej časti dlhu, a to ako úveru, tak aj príslušenstva bez ohľadu na to, či žalobca svoj písomný úkon nazve výzva na splatenie dlhu alebo oznámenie o zosplatnení je úkonom, ktorým sa zmluvný vzťah k určenému dátumu končí a má za následok vždy len zánik zmluvy jej odstúpením z dôvodu omeškania žalovaného ako dlžníka so splácaním úveru. Ten, kto poskytuje úver, môže v určitých zákonom predvídaných prípadoch požadovať predčasné splatenie úveru alebo jeho časti. Dochádza tak k tzv. zosplatneniu úveru. V prípade, že je splácanie úveru dohodnuté v splátkach a žalovaný niektorú splátku nezaplatí, má úverujúci právo na vyrovnanie celej pohľadávky. Jedná sa o stratu výhody splátok, ktorá je určitou sankciou za nesplnenie povinnosti úverovaného, na základe čoho sa stane splatným celý dlh. Strata výhody splátok však nenastáva automaticky, strany si ju musia dohodnúť v zmluve. Ďalšou podmienkou je včasné uplatnenie tohto práva úverujúcim, ktorý právo na vyrovnanie celej pohľadávky musí uplatniť najneskôr do splatnosti najbližšej splátky, napr. výzvou alebo žiadosťou o zaplatenie celého dlhu. Pokiaľ úverujúci toto právo uplatní, úverovaný má povinnosť zaplatiť celý dlh naraz, a to bez zbytočného odkladu od žiadosti úverujúceho. (Uznesenie NS ČR z 23. 11. 2005, sp.zn. 21 Cdo 426/2005)

64. Či už oznámenie žalobcu, že sa celý úver stal splatným alebo odstúpenie od zmluvy nevyklučujú, aby bol dlžník pri omeškaní s vrátením úveru povinný platiť ako úroky z úveru, ktoré predstavujú cenu - odplatu za prenechanie peňažných prostriedkov na ich používanie (nie odplatu podľa § 499 ObZ za dohodnutie záväzku poskytnúť úver), tak aj úroky z omeškania, ktoré sú sankciou za porušenie povinností, tj. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Zatiaľ čo povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi zmluvné úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať zmluvné úroky a úroky z omeškania pri omeškaní dlžníka aj pri pôžičke. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky aj v prípade spotrebiteľského vzťahu, a to podľa § 121 ods. 3 OZ. Majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať popri sebe. (porovnaj rozsudky NS ČR z 25. 9. 2003, sp. zn. 33 Odo 518/2003, z 27. 6. 2007, sp. zn. 33 Odo 657/2005, a z 24. 7. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1401/2014)

65. Keďže je v prejednávanej veci titulom, na základe ktorého si žalobca uplatňoval svoje právo spotrebiteľská zmluva, ktorá je regulovaná osobitnou úpravou a zmluvné podmienky dojednané v zmluve o úvere uzatvorenej predovšetkým podľa § 497 a nasl. ObZ sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa, je treba pri absencii inak prejavenej vôle v zmluve o úvere vychádzať z toho, že veriteľ má popri dojednaných zmluvných úrokoch ako úrokov z úveru nárok v prípade, že s vrátením úverových prostriedkov vrátane úrokov z úveru mešká, na zaplatenie úrokov z omeškania, pokiaľ bola ich výška zmluvne dohodnutá v dohodnutej výške, inak vo výške stanovenej zákonom. (Podľa § 9 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. zmluva o spotrebiteľskom úvere musí byť písomná, na rozdiel od zmluvy o úvere, ktorá písomná byť nemusí.)

66. Rozhodovacia prax a aj právna literatúra je jednotná v tom, že úroky dohodnuté pri poskytnutí úveru predstavujú odmenu za používanie požičanej istiny. Pokiaľ sú dohodnuté úroky odmenou za používanie istiny, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškania s platením istiny a na rozdiel od dohodnutého úroku ich môže veriteľ požadovať, aj keby neboli zmluvne dohodnuté tak, ako vyplýva z ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>

67. Nad rámec uvedeného odvolací súd poukazuje na to, že aj keby sa zmluva o úvere uzavretá medzi žalobcom a žalovaným posudzovala ako zmluva o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka, aj v takom prípade by musel okresný súd priznať žalobcovi nárok na zmluvne dohodnuté úroky až do zaplatenia a nie iba do splatnosti úveru, pretože strany si to výslovne dojednali v ust. čl. 5 bod u) VOP. Dojednanie úrokov je v prípade zmluvy o pôžičke v dispozičnej autonómii zmluvných strán a pokiaľ si strany dohodnú platenie úrokov popri úrokoch z omeškania, takáto dohoda je prípustná. Žalovaný by bol teda povinný zaplatiť úroky do zaplatenia istiny aj v prípade, ak by bol okresný súd predmetnú zmluvu o úvere posudzoval iba podľa ustanovení občianskeho práva, a nie práva obchodného.

68. Ak by súd umožnil výklad zákona, ktorý smeruje k zániku práva veriteľa na zmluvné úroky po zosplatnení, došlo by tak ad absurdum k odmeneniu dlžníka za jeho porušenie zmluvnej disciplíny a neplnenie zmluvy o úvere riadne a včas. Privodením stavu predčasného zosplatnenia úveru z dôvodu porušenia povinnosti dlžníka by sa tak postavenie dlžníka zvýhodnilo v porovnaní s jeho postavením

v prípade, ak by povinnosť neporušil. Takýto výklad nie je prípustný. V prípade nepoctivého dlžníka by tento zo špekulatívnych dôvodov mohol bezprostredne po čerpaní úveru pristúpiť k neplateniu dohodnutých splátok, čím by spôsobil predčasnú splatnosť úveru a vyhol by sa tak plateniu dohodnutých zmluvných úrokov v sadzbe určenej trhovými mechanizmami. Nepoctivý dlžník by bol zaviazaný iba na platenie výhodnejších úrokov z omeškania, výška ktorých je regulovaná právnymi predpismi a súd by zároveň takejto nepoctivosti poskytoval ochranu.

69. Nie je možné stotožniť sa s tým, že veriteľ nemá nárok na zaplatenie úrokov v období medzi zosplatením a reálnym zaplatením úveru preto, že dlžník je povinný platiť zmluvný úrok vo vzťahu k jednotlivým splátke až do času jej riadneho splatenia, preto v prípade straty nároku na zaplatenie úveru v splátkach, teda v prípade, ak dôjde k zosplateniu úveru, takáto povinnosť platiť úrok z úveru aj po zosplatení zaniká. Takýto záver nevyplýva zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka, Zákona o spotrebiteľských úveroch alebo Obchodného zákonníka, ani z iných právnych predpisov a je v rozpore s ustanovením zmluvy, v rámci ktorej strany výslovne dohodli povinnosť dlžníka platiť úrok z poskytnutého úveru až do jeho zaplatenia. Je pravdou, že v prípade splátok úveru je zmluvný úrok súčasťou jednotlivých splátok, čo platí až do času riadneho zaplatenia celého úveru. Avšak v prípade, kedy má byť úver zaplatený jednorazovo a nie prostredníctvom splátok, nemôže to znamenať zánik nároku na zaplatenie úroku z poskytnutého úveru, pretože v takom prípade sa iba mení dohodnutý spôsob platenia, nemení sa predmet záväzku dlžníka.

70. Rovnako sa nie je možné stotožniť s argumentáciou, že ak nastalo predčasné zosplatenie úveru a súčasne spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľovi patrili úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom.

71. Veriteľovi vzniká nárok na zaplatenie úrokov z toho titulu, že svoje finančné prostriedky poskytol dlžníkovi, aby ich mohol užívať dlžník a úroky sú cenou za poskytnutie tejto služby. Dokým teda dlžník má finančné prostriedky u seba, užíva ich, teda využíva finančnú službu poskytnutú veriteľom, ktorý mu tie peňažné prostriedky zveril, je povinný naďalej platiť cenu týchto peňazí. Nie je pritom možné zamieňať úrok ako cenu peňazí so sankčným mechanizmom povinnosti platiť úrok z omeškania, ktorý predstavuje sankciu za to, že peniaze napriek svojej povinnosti doposiaľ nevrátil. Samotná konštrukcia, že zmenou spôsobu splatnosti úveru vyhlásením jeho predčasnej splatnosti dochádza aj k zmene predmetu záväzku v rozsahu povinnosti platiť úrok z poskytnutých peňazí nemá oporu v žiadnom právnom predpise.

72. Povinnosť platiť úroky nie je viazaná na „právny titul“ mať peňažné prostriedky u seba a používať ich, je viazaná na skutočnosť, že peňažné prostriedky má dlžník stále k dispozícii. Kým ich dlžník nevráti veriteľovi, aby nimi mohol narábať veriteľ, je dlžník povinný z nich platiť zmluvný úrok. Ako kompenzáciu toho, že tie peniaze nemôže veriteľ použiť.

73. Ak veriteľ bol v dôsledku neplnenia si povinnosti dlžníka nútený pristúpiť k predčasnému zosplateniu úveru, aby tak čím skôr zabezpečil jeho vrátenie (čo je v konečnom dôsledku v prospech spotrebiteľa, pretože mu nebudú narastať sankčné povinnosti), zo žiadneho právneho predpisu ani zo zmluvy nevyplýva, že by takýto postup veriteľa bol súd oprávnený sankcionovať tým, že mu odníme v zmluve dohodnuté právo na uplatnenie úrokov z úveru.

74. Ak okresný súd skonštatoval, že v opačnom prípade by bol spotrebiteľ vystavený dvojitému sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti, je nutné pripomenúť, že sankčným mechanizmom sú úroky z omeškania, na ktoré má veriteľ nárok zo zákona a preto spotrebiteľ je v zmysle zákonných ustanovení Občianskeho zákonníka vystavený sankčným mechanizmom vyplývajúcim zo zákona. Nárok veriteľa na úroky z úveru nie je sankčným mechanizmom, vyplýva zo zmluvného dojednanja medzi spotrebiteľom a veriteľom, pričom rozsah tohto zmluvného dojednanja je pre strany záväzný. Zároveň povinnosť dlžníka platiť úrok z poskytnutého úveru je súčasťou úverového vzťahu a preto nemôže byť vyhodnotený sám o sebe ako neprijateľná zmluvná podmienka.

75. Nepochybne úrok z úveru je v prípade spotrebiteľského vzťahu súd oprávnený preskúmať, a to najmä z pohľadu jeho výšky, ktorá v prípade rozporu s dobrými mravmi môže viesť k posúdeniu dohody o zmluvných úrokoch ako neplatnej, k čomu však v prejednávanej príhode vzhľadom na dohodnutú zmluvnú výšku úroku 9,29 % nedošlo. Zmena spôsobu splatnosti vyvolaná veriteľom (v dôsledku neplnenia si povinností dlžníkom) nemá vplyv na dohodu strán o povinnosti platiť zmluvné úroky, a to ani čo do výšky týchto zmluvných úrokov, ani čo do doby jeho platenia až do zaplatenia úveru a má vplyv iba na skutočnosť, že zosplatením úveru je spotrebiteľovi odňatá výhoda splátok úveru, čo však spôsobil sám tým, že prestal plniť svoje povinnosti v zmysle uzavretej zmluvy.

76. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti, v ktorej zamietol žalobu žalobcu na zaplatenie úrokov z úveru vo výške 9,25 % ročne z nezaplatenej istiny od vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru do zaplatenia nie je správne, preto ho musel odvolací súd podľa § 388 CSP zmeniť tak, že žalobcovi priznal právo na zmluvný úrok z úveru v uvedenej výške a žalovaného zaviazal na jeho úhradu tak, ako je to uvedené vo výrokovej vete tohto rozhodnutia.

77. Pokiaľ ide o rozhodnutie okresného súdu, ktorým zamietol nárok žalobcu na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplatených úrokov 318,59 Eur od 31.08.2018, odvolací súd zotrval na svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, v ktorých už vyjadril názor, že úroky z úveru predstavujú cenu požičaných peňazí, ktorú je dlžník povinný zaplatiť spolu so záväzkom vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky tak, ako to vyplýva aj z úpravy § 497 ObZ a pokiaľ dlžník mešká s úhradou úroku, má veriteľ právo požadovať úroky z omeškania z nezaplatených úrokov z úveru. Úrok z úveru, ktorý žalobca kapitalizoval ku dňu vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru predstavuje pohľadávku veriteľa voči dlžníkovi, a to z dôvodu, že dlžník nesplatil svoju povinnosť zaplatiť úrok z úveru riadne a včas, preto má v zmysle Občianskeho zákonníka, ale aj Obchodného zákonníka veriteľ nárok na zaplatenie úrokov z omeškania, ktorých výška sa líši podľa charakteru zmluvného vzťahu medzi stranami. Rovnako § 517 OZ, ako § 369 ObZ vychádzajú z povinnosti dlžníka zaplatiť v prípade, kedy nesplátí svoj peňažný záväzok riadne a včas zaplatiť veriteľovi aj úrok z omeškania. Z uvedeného dôvodu odvolací súd zmenil zamietavú časť rozhodnutia okresného súdu tak, že žalobcovi nárok na úrok z omeškania z nezaplatených zmluvných úrokov do vyhlásenia zosplatenia úveru žalobcovi priznal.

78. Z uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že ak úver nie je bezúročný a bez poplatkov, tak žalovaný je povinný doplatiť žalobcovi 3.073,32 Eur, zmluvný úrok do zosplatenia 318,59 Eur, úrok z omeškania do zosplatenia 4,66 Eur, poplatok za poistenie 37,50 Eur (spolu 3.434,07 Eur) a zmluvný úrok 9,29 % ročne z nezaplatenej istiny 10.027,94 Eur od 01.05.2018 do zaplatenia, úrok z omeškania zo sumy 3.073,32 vo výške 5 % ročne od 01.05.2018 do zaplatenia a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov 318,59 Eur od 01.05.2018 do zaplatenia

79. V rozsahu prvej výrokovej vety ostalo rozhodnutie okresného súdu nedotknuté odvolaním, preto o ňom odvolací súd nerozhodoval.

80. Odvolací súd vzhľadom na zmenu rozhodnutia okresného súdu v rozsahu druhej výrokovej vete zmenil aj rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie. Postupom podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP nárok na ich náhradu priznal v celom rozsahu žalobcovi voči žalovanému, keďže žalobca bol v spore v celom rozsahu úspešný.

81. Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa § 396, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že nárok na ich náhradu priznal žalobcovi voči žalovanému, pretože žalobca bol v odvolacom konaní úspešný. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne v súlade s § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie.

82. Rozhodnutie odvolacieho senátu bolo prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).